

Notitie zienswijzen begroting 2024

Aan de Colleges van Burgemeester en wethouders
van de AVU-gemeenten

Soest, 31 mei 2023

Geacht College,

Per 1 juli 2022 is de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) in werking getreden. In deze wet is onder andere vastgelegd welke procedure moet worden gevolgd ten aanzien van ingediende zienswijzen op de ontwerpbegroting. Het Dagelijks Bestuur reageert op de ingebrachte zienswijzen en stuurt deze reacties uit naar alle colleges, met het verzoek deze aan te bieden aan de gemeenteraden. Tevens worden de reacties van het Dagelijks Bestuur gevoegd bij het voorstel aan het Algemeen Bestuur betreffende het vaststellen van de begroting en wordt in het voorstel aangegeven hoe de zienswijzen zijn verwerkt.

Zienswijzen

De gemeenteraden zijn verzocht om zienswijzen op de ontwerpbegroting 2024 in te dienen, voor 1 mei 2023. Van de 25 deelnemende gemeenten hebben de gemeenten Houten, IJsselstein, Oudewater en Utrecht van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. In deze notitie worden de zienswijzen en de reacties van het Dagelijks Bestuur weergegeven. De in de zienswijze gestelde vragen hebben geen gevolgen voor de inhoud en de opzet van de thans voorliggende begroting voor 2024, behoudens een tekstwijziging op pagina 9 (zienswijze Houten). Financieel gezien wordt een restitutie-bedrag voor de gemeente Houten ingevuld (zienswijze Houten), wat geen consequenties heeft op de begrote bedragen voor de overige gemeenten.

Gemeente Houten

De gemeenteraad van Houten verzoekt de AVU om een toelichting te geven op een viertal onderwerpen:

- *Glasberekening*

De gemeenteraad van Houten verzoekt om een toelichting op de verdeling van het in opdracht van de AVU ingezamelde verpakkingsglas over de gemeenten waarde AVU de inzameling verzorgt.

Reactie Dagelijks Bestuur

De inzameling van verpakkingsglas wordt voor 14 AVU-gemeenten in opdracht van de AVU uitgevoerd door Stadsbedrijven Utrecht. Bij het opzetten van de glaszameling door de AVU in 1995 is vanwege

de logistieke én de kosten-efficiency uitgaan van intergemeentelijke inzamelroutes, waarbij het glas niet per gemeente werd gewogen, maar waarbij de ingezamelde hoeveelheid glas via een theoretische berekening werd verdeeld over de gemeenten waar werd ingezameld. Deze berekeningssystematiek wordt tot op heden nog toegepast. De verdeelsleutel welke in de berekening wordt gehanteerd, is gebaseerd op een aantal in de praktijk bepaalde variabelen, zoals onder meer de kleurverdeling van het glas, het aantal ledigingen en de per inzamelroute gewogen hoeveelheid glas. Deze variabelen zijn veranderlijk, waardoor in de praktijk soms verschillen voorkomen in de toerekening van de ingezamelde hoeveelheden glas, als gevolg waarvan de AVU enkele keren hoeveelheden moet corrigeren.

Sinds geruime tijd is de AVU bezig met een herziening van het toerekeningssysteem en heeft deze op 23 november 2022 met de gemeenten gedeeld en besproken in een ambtelijk overleg. Op dit moment wordt het toerekeningssysteem nog verder getoetst en zo mogelijk nog aangepast ten einde zoveel mogelijk de werkelijkheid te benaderen. De AVU verstuurt op korte termijn een notitie aan de beleidsambtenaren van de betreffende 14 gemeenten waar Stadsbedrijven inzamelt. In deze notitie wordt de nieuwe inzamelsystematiek voor de glaszameling verder uitgewerkt. De AVU verwacht het vernieuwde toerekeningssysteem dit jaar nog te kunnen invoeren. Op 26 mei jl. heeft ambtelijk overleg met de gemeente Houten plaatsgevonden waarin de huidige verdeling van het ingezamelde glas uitgebreid is besproken alsmede de herziening van de systematiek. De AVU gaat ervan uit dat uw ambtelijke organisatie uw gemeenteraad naar behoort zal informeren over deze ontwikkelingen.

- *Vertegenwoordiging gemeenten door de AVU*

De gemeenteraad van Houten geeft aan dat in de begroting wordt vermeld dat de AVU de gemeenten vertegenwoordigt, maar wijst erop dat de officiële vertegenwoordiging van de gemeenten door de VNG geschiedt.

Reactie Dagelijks Bestuur

De AVU is partner in de samenwerking CirkelWaarde, samen met Circulus en ROVA. Vanuit deze samenwerking wordt door verschillende collega's van deze organisaties momenteel deelgenomen in overlegstructuren, onder meer een nationale werkgroep Circulaire Economie van de VNG, het PKO (overleg VNG - Afvalfonds), het overleg over UPV (uitgebreide producenten verantwoordelijkheid, momenteel textiel, matrassen en luiers) van NVRD en VNG en overleg over de binnen enkele jaren verplichte Europese duurzaamheidsrapportage (CSRD) van MVO Nederland. Door deelname in deze overlegstructuren worden de belangen van de gemeenten welke deelnemen in de AVU, Circulus en ROVA behartigd en worden adviezen opgesteld voor NVRD en VNG. De VNG en de NVRD proberen steeds actiever samen op te trekken op dossiers van afval- en grondstoffen. Daar er aldus meer sprake is van een belangenbehartiging dan van een vertegenwoordiging, zal in de begroting van 2024 de tekst hiermee in overeenstemming worden gebracht.

- *Betrekken van de raden bij beleidsmatige keuzes*

De gemeenteraad van Houten vraagt op welke wijze de raden worden betrokken bij grote aanbestedingen en welke invloed raden op de hierbij te maken keuzes hebben.

Reactie Dagelijks Bestuur

Deze vraag heeft dezelfde strekking als de vraag over betrokkenheid van gemeenteraden die door de gemeenteraad van Utrecht in de zienswijze is gesteld. Het Dagelijks Bestuur verwijst voor de beantwoording van deze vraag naar de reactie op de zienswijze van de gemeenteraad van Utrecht.

- *De korting voor het nascheiden van restafval gemeente Houten*

De gemeenteraad van Houten verzoekt de korting voor het nascheiden in de begroting 2024 te verwerken.

Reactie Dagelijks Bestuur

Op het moment van het tot stand komen van de ontwerpbegroting 2024 en de concept-jaarrekening 2022 in februari van dit jaar, had de AVU nog niet de beschikking over de juiste cijfers voor wat betreft de nascheiding van de gemeente Houten. De korting voor het nascheiden waar gemeente Houten in 2022 recht op had wordt verwerkt in de definitieve begroting 2024 en in de definitieve jaarrekening. Hierbij geldt dat dit geen invloed heeft op de begrote en de werkelijke bedragen voor de andere gemeenten.

Gemeente IJsselstein

De gemeenteraad van IJsselstein dient geen inhoudelijke zienswijze in, maar verzoekt de AVU in breder AVU-verband te onderzoeken naar mogelijkheden om kosten op lange termijn te beheersen. Op dit moment acht de gemeenteraad van IJsselstein de kosten voor verwerken van met name brandbaar afval/grof afval en gft-afval fors hoog en vindt het belangrijk dat er minder restafval wordt aangeboden, ingezameld en verwerkt.

Reactie Dagelijks Bestuur

Het verminderen van de hoeveelheid restafval en de hoeveelheid grof huishoudelijk restafval is een belangrijke manier om kosten te besparen. Enerzijds door het restafval nog beter te scheiden, anderzijds door het voorkomen van restafval en afval in het algemeen. Hoe inwoners met het afval om dienen te gaan, is vastgelegd in landelijke wet- en regelgeving en gemeentelijk beleid. De AVU zorgt voor verwijdering en verwerking van het afval, maar schrijft hierbij geen beleid voor.

Wel doet de AVU vooral met de samenwerking CirkelWaarde onderzoek naar de mogelijkheden van afvalscheiding en volgt nieuwe recyclingsontwikkelingen op de voet. De hierbij opgedane kennis wordt gedeeld met de gemeenten. Ook neemt CirkelWaarde deel in het overleg over producentenverantwoordelijkheid welke op een aantal afvalstromen is ingevoerd en ook nog op andere afvalstromen wordt ingevoerd en adviseert hierin de gemeenten.

Daarnaast organiseert CirkelWaarde de aanbestedingen van de diverse afvalstromen. Omdat met de samenwerking in CirkelWaarde verwerkingsopdrachten gezamenlijk in de markt worden gezet, is er sprake van een betere balans/verhouding tussen de publieke opdrachtgevers en de private opdrachtnemers, waardoor mogelijk gunstiger tarieven zijn te behalen.

Tenslotte is een belangrijke rol weggelegd voor afvalpreventie. Minder afval door betere voorlichting. Wanneer we in 2050 naar 0 kg restafval willen gaan, zal zowel aan de producentenkant als aan de

consumenten kant veel moeten veranderen. Voor wat betreft de consumenten (gemeenten, inwoners) biedt de AVU “Afval van Utrecht” aan. Een preventiecampagne waarvan alle deelnemende gemeenten gebruik kunnen maken. Op de website van Afval van Utrecht wordt deze campagne uitgebreid toegelicht.

Gemeente Oudewater

De gemeenteraad van Oudewater voorziet als gevolg van de inzet op vermindering van restafval naar 0 kg/inw in 2050 een transitie van de functie van de AVU van een verwijderaar en verwerker van afvalstoffen naar een aanbieder van grondstoffen en verwacht daarin van de AVU-organisatie een ambitieuze houding. Het verzoek hierbij aan de AVU is om in alle branche-overleggen alsmede overleggen in het kader van de samenwerking CirkelWaarde, afvalpreventie bij alle ketenpartners te agenderen en tot speerpunt van beleid te maken.

De gemeenteraad van Oudewater wil in het komende jaar graag op de hoogte worden gehouden van de activiteiten die voortvloeien uit deze overleggen en samenwerkingen, alsmede van de betrokkenheid van de AVU bij zaken als publiekscampagnes en het informeren en ondersteunen bij het beleid van gemeenten.

Tenslotte verzoekt de gemeenteraad aan de AVU om in samenwerking met de deelnemende gemeenten daadwerkelijk werk te gaan maken van verminderen van de hoeveelheid afval. Het is wenselijk om te komen tot een realistisch afbouwplan richting 0 kilo afval in 2050, inclusief een begroting die daarbij past. De gemeenteraad van Oudewater vraagt de AVU hier in 2024 een aanvang mee te maken.

Reactie Dagelijks Bestuur

Voor een deel is deze vraag reeds beantwoord met de reactie van het Dagelijks Bestuur op de zienswijze van de gemeenteraad van IJsselstein. De transitie van de AVU van afvalverwijderaar naar grondstoffenaanbieder, is al ingezet met de gezamenlijk met Circulus en ROVA opgezette samenwerking CirkelWaarde, waarbij de verwaarding van grondstoffen het uitgangspunt is. Een ander uitgangspunt is dat zolang er nog restafval is, dit restafval op een zo duurzaam mogelijke wijze dient te worden verwerkt. Daartoe wordt momenteel veel onderzoek gedaan in aanloop naar de aanbesteding van de grote afvalstromen per 1/1/2027. Momenteel is de fysiek kleine AVU-organisatie goed in staat haar bijdrage te leveren aan de diverse dossiers welke samen met de CirkelWaarde-partners worden behandeld en uitgevoerd, maar er zal periodiek worden bepaald wat hierbij vanuit de AVU gezien aan expertise-inbreng is benodigd. Wanneer dit een aanpassing of uitbreiding van de organisatie vraagt, zal hierop tijdig worden geanticipeerd en zal dit met het AVU-bestuur worden besproken.

Met CirkelWaarde wordt de komende jaren vooral de nadruk op de kwaliteit van de te recylen grondstofstromen gelegd, kwaliteit voor kwantiteit. Hiermee vervalt overigens niet het doel om in 2050 0 kg restafval te halen. Hiertoe zijn in CirkelWaarde-verband al enkele initiatieven gestart: afvalpreventie, onderzoek naar inzamelmethoden, deelname in het landelijk overleg over de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid. De AVU zal het verzoek om te komen tot een afbouwplan restafval inbrengen in de samenwerking.

Over deze en andere ontwikkelingen informeert de AVU het bestuur, ambtenaren en gemeenten periodiek via de nieuwsbrief of incidenteel via notities. De AVU zal zich beraden op een communicatiemodel waarmee het jaarplan van CirkelWaarde én de ambities van de AVU jaarlijks kunnen worden gedeeld. Dit zou mogelijk een vast onderdeel in de begroting kunnen worden.

Gemeente Utrecht

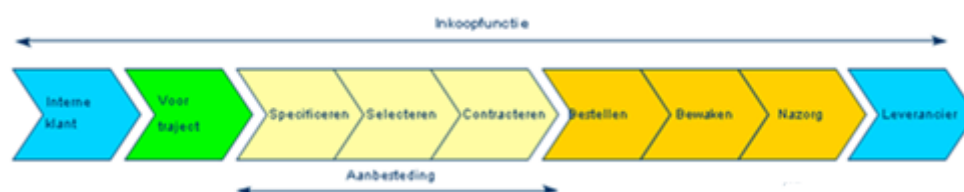
De gemeenteraad van Utrecht verzoekt in het kader van de komende aanbesteding van het huishoudelijk restafval, het grof huishoudelijk restafval en het gft-afval om een uitgebreid aanbestedingsadvies met verschillende opties en een reactie van de marktpartijen op deze verschillende mogelijkheden en een plan en planning hoe de raden bij deze aanbesteding worden betrokken. Tevens geeft de raad aan het van belang te achten om te blijven inzetten op duurzaamheid.

Reactie Dagelijks Bestuur

CirkelWaarde heeft zelf een marktconsultatie uitgevoerd. Momenteel wordt ter ondersteuning van de marktconsultatie een marktadvies opgesteld door het bureau RHDHV. Dit advies moet inzicht geven in de werking van de afvalmarkt ten aanzien van hoeveelheden, verwerkingscapaciteit, energieopwekking door afvalverbrandingsinstallaties (AVI's), CO₂-beprijzing en -belasting, buitenlands afval, concurrentie, sanering van AVI-capaciteit en meer. CirkelWaarde heeft een idee voor een aanbestedingsstrategie, namelijk het aanbesteden van totale hoeveelheid afval van de CirkelWaarde-partners in meerdere kleinere percelen met verschillende looptijden, waardoor contracten als het ware elkaar gaan opvolgen. Hiermee worden meer concurrentie en stabiliteit in de tarieven verwacht. Deze strategie wordt als onderdeel van het marktadvies getoetst door het bureau RHDHV. Wij gaan ervan uit dat deze toets voldoende inzichtelijk maakt of deze strategie effectief zal zijn. Wij willen in deze fase de beoogde strategie echter nog niet in detail delen met marktpartijen, om te voorkomen dat de marktpartijen zich hierop voorbereiden en de effecten daardoor deels zullen matigen. Na de toetsing stelt CirkelWaarde een concept-aanbestedingsstrategie en -advies op en deze zullen worden voorgelegd aan het Algemeen Bestuur.

Aanbestedingen behoren tot de uitvoerende taken. Dat hierbij keuzes voor wat betreft duurzaamheid, circulariteit, logistieke efficiency en sociale inzet gemaakt moeten worden, is een belangrijk gegeven. Duurzaamheid is een wezenlijk onderdeel in de AVU-aanbestedingen en zal continu getoetst worden aan de laatste ontwikkelingen en mogelijkheden.

Wanneer gekeken wordt naar het gehele inkooptraject in het onderstaande plaatje, is te zien dat het aanbesteden op zich in feite niets anders is dan het conform de wettelijke en beleidsmatige regels inkopen van een dienst (afvalverwerking = dienstverlening). Wat er wordt ingekocht, wordt bepaald in het voortraject.

Sinds 2013 worden de gemeenten (interne klant in het plaatje) middels werkgroepen van ambtenaren al in dit voortraject betrokken bij aanbestedingen en komen de diverse keuzes aan de orde.

Voor de grote aanbestedingen van de verwerkingscontracten van fijn en grof restafval en gft is het gebruikelijk dat de markt oriëntatie en de aanbestedingsstrategie worden behandeld in het Algemeen Bestuur van de AVU. De gemeenten (gemeenteraden) kunnen daardoor in een vroeg stadium aangeven, - ambtelijk of via de AVU-bestuurder -, wat zij belangrijk achten, gezien vanuit het collectief, maar ook gezien vanuit individueel gemeentelijk beleid. Mede op basis van die inbreng komt een

aanbesteding tot stand. Het Algemeen Bestuur van de AVU kan daarnaast besluiten een informatiebijeenkomst voor de gemeenteraadsleden te laten organiseren door de AVU, waarin de aanbesteding én de uitgangspunten ervan worden toegelicht. In het vorige aanbestedingstraject voor de grote verwerkingscontracten (fijn restafval, gft-afval en grof huishoudelijk restafval) heeft de AVU een bijeenkomst georganiseerd waarbij raadsleden van alle gemeenten zijn uitgenodigd en dit zal voor de komende aanbesteding weer worden gedaan.

Het Dagelijks Bestuur van de AVU,
namens hen,

Hoogachtend,

Was getekend

Frans van Dijk,
directeur.